

PROLOGAS

ŽMOGŽUDYSTĖS DIENA

Gruodžio 16-oji, sekmadienis

BUVO 6 VALANDOS 30 MINUČIŲ. Prabangus viešbutis „Palace de Verbier“ skendėjo tamsoje. Lauke dar tvyrojo tamsi naktis, gausiai snigo.

Penktame aukšte atsivėrė tarnybinio lifto durys. Pusryčių padėklui nešinas viešbučio tarnautojas nuskubėjo prie 622 kambario.

Priėjęs prie kambario pamatė, kad durys praviros. Pro tarpą sklido šviesa. Tarnautojas pasisakė, kas esąs, tačiau atsakymo nesulaukė. Galiausiai įsidrąsinęs, nusprendęs, kad durys pravertos jam, įėjo į kambarį. Negalėdamas patikėti savo akimis suriko nesavu balsu. Galiausiai išskuodė lauk įspėti bendradarbių ir paskambinti pagalbos telefonu.

Žinia pamažu pasklido po viešbutį ir visuose aukštuose įsižiebė šviesos.

Ant 622 kambario kiliminės dangos tįsojo lavonas.

PIRMA DALIS

**PRIEŠ
ŽMOGŽUDYSTĘ**

1 SKYRIUS

Meilė iš pirmo žvilgsnio

PRASIDĖJUS 2018-ŪJŲ VASARAI, nuvykęs į prabangų Šveicarijos Alpių viešbutį „Palace de Verbier“ nė nenučiuokiau, kad savo atostogas praleisiu tirdamas gerokai anksčiau viešbutyje įvykdytą nusikaltimą.

Viešnagės viešbutyje man reikėjo, nes norėjau pailsėti po dviejų asmeniniame gyvenime mane ištikusių nelaimių. Tačiau prieš pradėdamas pasakoti, kas nutiko tą vasarą, turiu pradėti nuo visos šios istorijos ištakų – savo leidėjo Bernaro de Falua mirties.

Bernaras de Falua – žmogus, kuriam aš dėkingas už viską.

Sėkmę ir šlovę pasiekiau jo dėka.

Mane vadino *rašytoju* jo dėka.

Mane skaitė jo dėka.

Kai susipažinome, buvau nė vienos knygos neišleidęs autorius: jis pavertė mane rašytoju, kurį skaito visame pasaulyje. Bernaras, elegantiško patriarcho išpūdį sudarantis žmogus, buvo viena svarbiausių asmenybių Prancūzijos leidybos pasaulyje. Man jis buvo mokytojas ir, nepaisant šešiasdešimties metų amžiaus skirtumo, tikras draugas.

Bernaras mirė 2018-ųjų sausį, sulaukęs devyniasdešimt vienu. Jo mirtis mane paveikė taip, kaip paveiktų bet kokią rašytoją: pradėjau

rašyti apie jį knygą. Pasinėriau į darbą visa galva ir visa širdimi, užsidaręs darbo kambaryje savo bute, Alfredo Bertrano aveniu 13, Šampelio kvartale, Ženevoje.

Rašydamas galėjau pakęsti šalia savęs tik vieną žmogiškąją būtybę – padėjėją Denise. Denise buvo mano geroji dėja. Visada geros nuotaikos, tvarkydavo mano darbotvarkę, rūšiuodavo skaitytojų laiškus, perskaitydavo ir pataisydavo, ką būdavau parašęs. Be to, ji pripirkdavo man maisto ir aprūpindavo kava. Negana to, savo iniciatyva ėmėsi laivo gydytojo pareigų, į mano kabinetą įžingsniuodavo taip, tarsi liptų į atplaukusį po ilgos ilgos kelionės laivą, ir duodavo patarimų sveikatos klausimais.

– Išeikite laukan! – linksmai paliepdavo. – Jau valandų valandas sėdite čia užsidaręs!

– Šįryt bėgiojau, – primindavau jai.

– Turite reguliariai aprūpinti smegenis deguonimi! – neatlyždavo.

Toks buvo mūsų beveik kasdienis ritualas: pakludavau ir išeidavau pakvėpuoti grynu oru į kabineto balkoną. Įkvėpdavau gaivaus vasario oro, paskui, valiūkiškai į ją pažvelgęs, užsirūkydavau. Denise piktindavosi ir sielvartingai sakydavo:

– Žinote, Žoeli, nevalysiu peleninės. Tada pamatysite, kiek surūkote.

Kiekvieną mielą dieną laikydavausi vienuoliškos rutinos, rašydamas tokios visuomet laikausi. Ji susidėdavo iš trijų būtinų etapų: keltis auštant, pabėgioti ir rašyti iki vakaro. Taigi netiesiogiai ši knyga suvedė mane su Sloana. Sloana buvo nauja mūsų laiptinės kaimynė. Visi namo gyventojai tik ir kalbėjo apie ją nuo tos dienos, kai ji įsikraustė. Pats dar nebuvau jos sutikęs. Iki to ryto, kai pabėgiojęs grįžau namo ir pamačiau ją pirmą kartą. Ji taip pat grįžo pabėgijusi, ir mes kartu įėjome į laiptinę. Iškart supratau, kodėl visi kaimynai apie ją kalbėjo: ji buvo nenusakomo žavesio moteris. Tą kartą tik mandagiai pasisveikinome ir išnykome kiekvienas už

savo buto durų. Uždaręs duris stabtelėjau netekęs žado. Pakako šio trumpo susitikimo, kad pasijusčiau truputį įsimylėjęs.

Netrukus mažčiau tik apie viena: kaip artimiau susipažinti su Sloana.

Pirmiausia pabandžiau susitikti ją vaikščiodamas. Sloana bėgiojo beveik kasdien, tačiau ne tuo pačiu laiku. Ištisas valandas klajodavau po Bertrano parką, netekęs vilties ją susitikti. Paskui netikėtai išvydavau ją, bėgančią alėja. Nebuvau pajėgus pasivyti, tad eidavau namo ir laukdavau jos prie įėjimo. Stoviniuodavau prie pašto dėžučių, pro šalį einant kaimynams apsimesdavau, kad imu laiškus, kol galiausiai pasirodydavo ji. Praeidavo pro mane, nusišypsodavo, aš nutirpdavau ir suglumdavau. Kol sumąstydavau, ką protingo pasakyti, ji jau būdavo įėjusi į savo butą.

Apie Sloaną man papasakojo namo prižiūrėtoja Armanda. Sloana buvo pediatrė, anglė iš motinos pusės, tėvas advokatas, ji dvejus metus gyveno santuokoje, tačiau santuoka nenusisekė. Dirbo Universitetinėje Ženevos ligoninėje pamainomis, dieną arba naktį, todėl man ir buvo sunku nustatyti valandas, kada ji bėgioja.

Kadangi tykojimas vaikstant vaisių nedavė, nusprendžiau elgtis kitaip: Denisei daviau užduotį pro durų akutę stebėti koridorių ir įspėti mane, vos ją pamatys. Denisei sušukus („Ji išeina!“), išsipuošęs ir išsikvėpinęs puldavau iš kabineto ir išeidavau į laiptinę, tarsi tai būtų tiesiog atsitiktinumas. Tačiau mes viso labo tik pasisveikindavome. Dažniausiai ji lipdavo laiptais, todėl kalbėtis nebūdavo kaip. Eidavau jai iš paskos, tačiau kas iš to? Išėjusi į gatvę ji pranykdavo. Retais kartais, kai Sloana naudodavosi liftu, stovėdavau lifte ir tylėdavau. Tyla būdavo nejauki. Ir vienu, ir kitu atveju namo grįždavau nieko nepešęs.

- Ir kaip? – klausdavo Denise.
- Niekaip, – burbtelėdavau.
- Ak, Žoeli, jūs niekam tikęs! Pasistenkit nors truputėlį.
- Aš šiek tiek drovus, – paaiškindavau.

– Gal baikit taukšti niekus, visai toks neatrodote televizijos laidose!
– Žinot, rašytojas, kurį matot per televiziją, – tai vienas žmogus, o Žoelis visai kitoks.

– Nagi, Žoeli, juk viskas tikrai paprasta: paskambinkite į duris, įteikite gėlių ir pakvieskite vakarienės. Tikiuosi, jums pakanka drąsos nueiti pas gėlininką? Ar norite, kad aš nueičiau?

Ir štai vieną vakarą Ženevos operoje, vienas nuėjęs pažiūrėti „Gulbių ežero“, per pertrauką išėjęs parūkyti sutikau ją. Persimetėme keliais žodžiais, o suskambus žiūrovus kviečiančiam skambučiui ji pasiūlė po baletu nueiti išgerti stiklą. Susitikome kavinėje „Remor“, greta teatro. Ir taip Sloana atėjo į mano gyvenimą.

Mūsų santykiai truks du mėnesius. Du nuostabius mėnesius. Tačiau laikui tais mėnesiais bėgant palengva viršų paėmė knyga apie Bernarą. Iš pradžių rašiau naktimis, kai Sloana budėdavo ligoninėje. Tačiau kuo daugiau rašiau, tuo labiau romanas mane įtraukė. Vieną vakarą Sloana pasiūlė kur nors nueiti, ir aš pirmąsyk atsisakiau. „Turiu rašyti“, – paaiškinau jai. Iš pradžių Sloana pasirodė išties supratinga. Ji taip pat dirbo tokį darbą, kuriame kartais gali užtrukti ilgiau, nei numatei.

Vėliau atsisakiau antrą kartą. Ji vėl nieko nesakė. Supraskite mane: nepaprastai branginau kiekvieną su ja praleistą akimirką, tačiau man atrodė, kad su Sloana visas gyvenimas priešaky, kad mūsų bendrystė truks amžinai, o įkvėpimas rašyti galėjo išgaruoti visai netikėtai, taip, kaip ir netikėtai ateidavo, todėl turėjau naudotis kiekviena proga.

Pirmąsyk susiginčijome birželio vidury. Vakare, kai pasimylėjome, atsikėliau ir pradėjau rengtis.

- Kur eini? – paklausė Sloana.
- Namo, – atsakiau, tarsi tai būtų savaime suprantama.
- Nepasiliksi, nemiegosi su manimi?
- Ne, norėčiau rašyti.
- Tai ką, pasitenkinai ir eini lauk?
- Turiu rašyti romaną, – susigėdęs burbtelėjau.

– Juk negali visą laiką rašyti! – supyko ji. – Rašai kiauras dienas, kiaurus vakarus, net savaitgaliais! Kažkokia beprotybė! Man visai nebeskiri laiko.

Pajutau, kad mūsų santykiai gali baigtis taip pat greitai, kaip prasi-dėjo. Reikėjo ko nors imtis. Tad po kelių dienų, numatytos dešimties dienų turnė į Ispaniją išvakarėse, nusivedžiau Sloaną pavakarieniauti į jos mėgstamą japonų restoraną viešbutyje „Hôtel des Bergues“. Restorano terasa buvo įrengta ant stogo, nuo jos vėrėsi kvapą gniaužiantis vaizdas į Ženevos ežero įlanką. Tai buvo tikras svajonių vakaras. Pažadėjau Sloanai mažiau rašyti, daugiau laiko skirti „mums“, kartočiau, kokia ji man svarbi. Netgi pradėjome puoselėti atostogų planus: rugpjūtį vykti į Italiją, abu labai norėjome aplankyti tą šalį. Ar keliausime į Toskaną, ar į Apuliją? Pasitarsime, pažiūrėsime, kai grįšiu iš Ispanijos.

Sėdėjome iki pat restorano uždarymo, pirmos valandos nakties. Vasaros pradžios naktis buvo šilta. Per visą vakarienę manęs neapleido keistas jausmas, jog Sloana kažin ko iš manęs tikisi. Kai susiruošėme eiti, kai atsistojau ir darbuotojai pradėjo valyti terasą, Sloana pasakė:

- Vadinasi, pamiršai?
- *Pamiršau* ką? – paklausiau.
- Šiandien mano gimtadienis...

Pasijutau pritrenktas. Sloana tai pastebėjo ir suprato, kad neklydo. Įsiutusi išbėgo. Mėginau ją sulaikyti, painiojau si atsiprašinėdamas, tačiau ji įsėdo į vienintelį prie viešbučio stovėjusį taksi ir paliko mane stovėti ant šaligatvio vieną, kaip paskutinį asilą, koks ir buvau, lydimą pašaiپیų vairuotojų žvilgsnių. Kol nuėjau iki savo automobilio ir nuvažiavau iki Alfredo Bertrano aveniu 13, Sloana jau buvo grįžusi, išjungusi telefoną ir durų man neatidarė. Rytjaus dieną išvykau į Madridą ir visos mano žinutės bei elektroniniai laišakai liko be atsako. Ji neparašė man nė žodžio.

Į Ženevą grįžau birželio 22-ąją, penktadienį, vakare, ir sužinojau, kad Sloana mane paliko.

Žinią pranešė namo prižiūrėtoja ponia Armanda. Ji pasitiko mane prie durų.

– Jums laiškas, – pasakė.

– Man?

– Jūsų kaimynė paliko. Nenorėjo mesti į pašto dėžutę, nes laiškus paima jūsų padėjėja.

Iškart išėmiau iš voko laišką. Parašytos vos kelios eilutės:

Žoeli,

nieko nebus.

Iki greito.

Sloana

Sloanos žodžiai pervėrė širdį. Nuleidęs galvą užlipau į butą. Pamačiau, kad bent jau turiu Denise, ji palaikys mane šiomis sunkiomis dienomis. Denise, miela vyro dėl kitos palikta moteris, šiuolaikinės vienatvės įsikūnijimas. Kad pasijustum ne toks vienišas, nėra nieko geriau nei dar vienišesnis už tave žmogus pašonėje. Tačiau įėjęs į butą aptikau Denise, susiruošusią išeiti. Dar nebuvo nė vidurdienio.

– Denise? Kur einate? – nė nepasisveikinęs paklausiau.

– Laba diena, Žoeli, sakiau jums, kad šiandien išeisiu anksčiau. Mano skrydis penkioliktą valandą.

– Skrydis?

– Tik nesakykite, kad pamiršote! Kalbėjomės prieš jūsų kelionę į Ispaniją. Penkiolikai dienų su Riku išvykstu į Korfu.

Su Riku Denise susipažino internete. Mes tikrai kalbėjomės apie šias atostogas. Tik man visiškai išgaravo iš galvos.

– Sloana mane paliko, – pasakiau.

– Žinau, labai apgailestauju.

– Kaip *sužinojote*?

– Prižiūrėtoja perskaitė laišką, kurį Sloana paliko jums, ir man papasakojo. Nenorėjau jums pranešti, kai buvote Madride.

– Ir vis tiek išskrendate? – paklausiau.

– Žoeli, aš neatšauksiu savo atostogų vien dėl to, kad jūsų draugužė jus metė! Be to, susirasite kitą nespėjęs nė mirktelėti. Visos moterys stengiasi jus sužavėti. Pasimatysime po penkiolikos dienų. Pamatysite, laikas pralėks kaip vėjas. Be to, viskuo pasirūpinau, visko nupirkau. Pažiūrėkite!

Denisė vikriai nusitempė mane į virtuvę. Kadangi buvo įspėta, jog Sloana nutraukė su manimi santykius, ji numatė, kaip reaguosiu – liksiu sėdėti namie. Akivaizdžiai sunerimusi, kad, kol jos nebus, tinkamai nesimaitinsiu, pripirko krūvą maisto. Prikrautas pilnas šaldiklis.

Ir atsisveikinusį išėjo. O aš likau vienas stovėti virtuvėje. Pasi-dariau kavos ir įsitaisiau prie ilgo juodo marmuro stalo, prie kurio buvo išrikiuotos aukštos kėdės, visos beviltiškai tuščios. Šioje virtu-vėje būtime galėję sutilpti dešimt, tačiau buvau tik aš vienas. Nu-sliūkinau į kabinetą, kur ilgai peržiūrinėjau bendras mūsų su Sloana nuotraukas. Tuomet paėmiau „Bristol“ popieriaus dėžutę, užrašiau ant jos „Sloana“ ir tos baisios dienos, kai ji mane paliko, datą: *06-22: šią dieną užmiršti*. Tačiau išmesti iš galvos Sloanos buvo neįmanoma. Viskas ją priminė. Net sofa svetainėje, ant kurios galiausiai sudribau. Prisiminiau, kaip prieš kelis mėnesius šioje vietoje, ant to paties au-dinio prasidėjo patys įstabiausi mano gyvenimo santykiai, kuriuos sugrioviau iki pamatų.

Didžiulėmis valios pastangomis susilaikiau nenuėjęs pas Sloaną ir nepasibeldęs į duris ar nepaskambinęs. Vakarėjant neištvėriau ir įsi-taisiau balkone, rūkiau cigaretę po cigaretės, vildamasis, kad Sloana išeis ir mes pamatysime vienas kitą. Tačiau išvedusi šunį ponía Ar-manda pamatė mane ir sugrįžusi po valandos, man tebesėdint bal-kone, sušuko: „Žoeli, neverta laukti. Jos nėra. Ji išvyko atostogauti!“

Grįžau į kabinetą. Pajutau, kad turiu išvykti. Troškau tuojau pat palikti Ženevą, atsikratyti prisiminimais apie Sloaną. Troškau ra-mybės ir tylos. Tuomet ant stalo, tarp užrašų apie Bernarą, pama-čiau Verbjė pavadinimą. Bernaras dažnai ten lankydavosi. Iškart susižavėjau mintimi kuriam laikui išvykti į Verbjė, pasimėgauti

Alpių ramuma ir atgauti dvasinę ramybę. Įjungiau kompiuterį, prisijungiau prie interneto ir netrukus aptikau legendomis apipinto viešbučio „Palace de Verbier“ svetainę. Kelios nuotraukos mane iškart įtikino: saulės nušviesta terasa, virš nuostabaus peizažo iškilęs sūkurinis baseinas, jaukioje prieblandoje skendintis baras, tykios svetainės, apartamentai su židiniais. Būtent tokios aplinkos man ir reikėjo. Tuo pat užpildžiau rezervacijos laukelį.

Taip viskas ir prasidėjo.

2 SKYRIUS

Atostogos

ŠEŠTADIENĮ, 2018-ŪJŲ BIRŽELIO 28-ĄJĄ, auštant, įkėliau lagaminą į automobilio bagažinę ir išvažiavau į Verbjė. Virš horizonto kilo saulė ir nutvieskė tuščias Ženevos centro gatves spindinčia oranžine šviesa. Pervažiavau Monblano tiltą, nuvažiavau gėlėmis apsodintomis krantinėmis iki Jungtinių Tautų kvartalo ir įsukau į greitkelį Valė kryptimi.

Viskas ši vasaros rytą mane kerėjo: dangaus spalvos nušvito naujai, peizažai iš abiejų kelio pusių skleidėsi kaimo grožiu labiau nei įprastai, vidury virš Lemano ežero iškilusių vynuogynų išsibarstę kaimeliai atrodė tarsi iš atviruko. Išsukau iš Martinji automagistralės ir nuvažiavau vingiuojančiu keliu, kuris, pravažiuojus Le Šabli, serpantinai kyla iki Verbjė.

Po pusantros valandos pasiečiau kelionės tikslą. Rytas buvo tik įpusėjęs. Pakilau pagrindine gatve, pervažiavau miestelį, o toliau beliko sekti nuorodas į viešbutį. Viešbutis buvo įsikūręs šalia miestelio (kelios minutės pėsčiomis), tačiau kartu rodėsi esąs nuošaly, kad galėtum pasijausti apsistojęs nuošalioje vietoje. Pastatas – tipiškas prabangus kalnų viešbutis su bokšteliais ir didžiuliu stogu – stūksojo žalumos apsupty, aplink tarsi siena driekėsi pušynas, į apačią vėrėsi nepaprasto grožio vaizdas į Banjeso slėnį.

Mane pasitiko itin malonus ir rūpestingas personalas. Šioje ramybės kupinoje vietoje iškart pasijutau gerai. Registratūros darbuotojas paklausė:

– Tai jūs tas rašytojas?

– Taip.

– Mums didelė garbė, kad pas mus apsistojote. Perskaičiau visas jūsų knygas. Atvykote rašyti naujo romano?

– Na jau ne! – nusijuokiau. – Atvykau pailsėti. Atostogos, atostogos, atostogos!

– Manau, kad pas mus gerai pailsėsite, apsistosite viename gražiausių mūsų apartamentų, 623.

Vaikinukas, nešinas mano bagažu, palydėjo iki septinto aukšto. Eidamas koridoriu sekiau kambarių numerius. Ir kaip nustebau pamatęs, kad jie eina tokia seka: 620, 621, 621 *bis*, 623!

– Keista, – pasakiau patarnautojui, – 622 kambario nėra?

– Ne, – atsakė jis ir daugiau nieko nepaiškino.

623 kambarys buvo tobulas. Šiuolaikinis stilius, nuostabiai kontrastuojantis su viešbučio aplinka. Svetainėje plati sofa, židinytis, darbo stalas, nuo kurio vėrėsi vaizdas į slėnį, ir didelis balkonas. Miegamajame didžiulė lova ir drabužinė, greta jos marmuro vonios kambarys, milžiniška vonia ir dušo kabina.

Apėjęs apartamentus prisiminiau kambarių numerius, ta jų seka neišėjo man iš galvos.

– O kodėl 621 *bis*, o ne 622? – paklausiau lagaminus dedančio tarnautojo.

– Neabejotinai klaida, – miglotai atsakė.

Taip ir nesugebėjau paklausti, ar jis tikrai nežino, ar tiesiog nesako tiesos. Šiaip ar taip, buvo akivaizdu, kad jis tikrai neturi nė menkausio noro tęsti pokalbį.

– Ar dar ko nors pageidausite, pone? Ar atsiųsti jums patarnautoją iškraustyti daiktus?

– Ne, labai ačiū, iškraustysiu pats, – padėkojau ir daviau arbatpinių.

Tarnautojas vikriai išskubėjo. Vedinas smalsumo nuėjau į koridorių: be gretimo maniškiam kambario, visame aukšte daugiau nebuvo nė vieno, sunumeruoto *bis*. Keista. Stengiausi apie tai negalvoti. Galų gale, juk man atostogos.

Pirmą atostogų dieną Verbjė paskyriau pasivaikščiojimui po mišką: nuėjau iki kalnų restorano, papietavau žiūrėdamas į atsiveriančią panoramą. Grįžęs į viešbutį, pasimėgavau terminio vandens baseino malonumais, o paskui ilgai skaičiau.

Atėjus vakarui, prieš vakarienę viešbučio restorane nuėjau išgerti stiklą škotiško viskio. Atsisėdęs prie baro pradėjau šnekučiuotis su barmenu, kuris pripasakojo krūvą smagių istorijų apie viešbutyje apsisitėjusius klientus. Tuomet pirmąsyk ir išvydau ją – mano metų moteris, labai graži, akivaizdžiai viena. Ji įsitaisė prie baro kitame gale ir užsisakė sauso martinio kokteilį.

– Kas ji? – paklausiau barmeno, kai nunešęs jai gėrimą priėjo prie manęs.

– Skarlet Leonas. Viešbučio klientė, atvyko vakar. Ji iš Londono. Labai maloni. Tėvas anglų aristokratas lordas Leonas, esate girdėjęs? Prancūziškai kalba puikiai, justis geras išsilavinimas. Regis, ji paliko vyrą ir atvažiavo pabūti pas mus.

Per kelias kitas valandas sutiksiu ją dar du kartus.

Pirmąkart viešbučio restorane, kuriame vakarieniavome per kelis staliukus vienas nuo kito. Antrąsyk visiškai atsitiktinai, apie vidurnaktį, kai išėjęs į balkoną parūkyti supratau, kad ji apsisitėjusi gretimame kambaryje. Iš pradžių maniau, kad esu vienas šią melsvai juosvą naktį. Atsivežiau iš Ženevos Bernaro nuotrauką ir laikiau rankose. Atsirėmęs į baliustradą prisidegiau cigaretę ir melancholijos apimtas įbedžiau žvilgsnį į nuotrauką. Netikėtai mane sutrikdė balsas:

– Labas vakaras, – išgirdau.

Krūptelėjau. Balkone greta manojo tykiai įsirangiusi patogioje lauko kėdėje sėdėjo ji.

– Atleiskite, nenorėjau jūsų išgąsdinti, – pasakė.

– Nesitikėjau ką nors sutikti tokiu metu, – atsakiau.

Ji prisistatė:

– Aš vardu Skarlet.

– Aš Žoelis.

– Žinau, kas esate. Jūs rašytojas. Visi čia apie jus kalba.

– Ir tai niekuomet nebuvo geras ženklas, – atitariau.

Ji nusišypsojo. Norėjau dar pabūti drauge, tad pasiūliau jai cigaretę. Ji sutiko. Ištiesiau pakelį ir pridegiau cigaretę savo žiebtuvėliu.

– Kokie keliai jus čia atvedė, rašytojau? – įtraukusi pirmą dūmą paklausė.

– Norėjau pakvėpuoti tyru oru, – abstrakčiai paaiškinau. – O jūs?

– Aš taip pat. Palikau savo gyvenimą Londone, darbą, vyrą. Man reikia pokyčių. Kas tas vyras nuotraukoje?

– Mano leidėjas. Bernaras de Falua. Mirė prieš šešis mėnesius. Jis man buvo labai brangus.

– Užjaučiu.

– Dėkui. Suvokiau, kad man sunku užversti šį puslapį.

– Rašytojui turėtų kelti nepatogumų.

Įstengiau nusišypsoti, tačiau ji pamatė, kad esu nuliūdęs.

– Atleiskite, – atsiprašė, – norėjau papokštauti. Nepavyko.

– Nieko tokio. Bernaras mirė sulaukęs devyniasdešimt vienų, jis turėjo visišką teisę ramiai numirti. Man teks su tuo susitaikyti.

– Sielvartui taisyklės negalioja.

Ji buvo teisi.

– Bernaras buvo didis leidėjas, – pasakiau jai. – Tačiau toli gražu ne vien leidėjas. Jis buvo didis žmogus, apdovanotas galybe talentų. Per savo, kaip leidėjo, karjerą ėjo ne vienu keliu. Jis buvo ir literatas, ir didis eruditas, ir verslininkas, kurio visi prisibijojo, jo charizma ir talentas įtikinti neturėjo sau lygių: jei būtų buvęs advokatas, visos Paryžiaus advokatų kontoros būtų likusios be darbo. Savo laiku

Bernaras vadovavo vienai svarbiausių Prancūzijos leidybos įmonių grupių, jo visi prisibijojo, tačiau kartu ir gerbė, taip pat artimai bendravo su didžiais filosofais, intelektualais ir įtakingais politikais. Gyvenimui artėjant į pabaigą, po karaliavimo Paryžiuje eros, Bernaras pasitraukė iš aktyvaus gyvenimo, tačiau neprarado nė lašelio savo žavesio. Jis įkūrė nedidukę leidyklą pagal savo skonį: kuklią, diskretišką, prestižinę. Tokį Bernarą aš ir pažinau, kai priglaudė mane po savo sparnu. Genialus, smalsus, linksmas ir švytintis – apie tokį mokytoją visuomet svajojau. Jis kalbėdavo iškalbingai, dvasingai, džiugiai ir giliai. Jo juokas buvo nuolatinė išminties pamoka. Jis žinojo visus žmogiškosios komedijos užkaborius. Įkvėpdavo gyventi, buvo žvaigždė naktyje.

– Regis, Bernaras buvo tikrai išskirtinė asmenybė, – pasakė Skarlet.

– Taip, – patikinau.

– Rašytojas vis dėlto žavinti profesija...

– Taip galvojo ir paskutinė mano draugė, kol nepradėjo susitikinėti su manimi.

Skarlet nusikvatojo.

– Aš tikrai taip galvojau, – tarė. – Noriu pasakyti, kad visi svajoja parašyti romaną.

– Nesu įsitikinęs.

– Bent jau aš noriu.

– Tuomet rašykite! – pasiūliau. – Jums tereikia pieštuko, popieriaus, ir prieš akis atsiveria nuostabus pasaulis.

– Nežinočiau, nuo ko pradėti. Nežinočiau, kaip sumąstyti idėją knygai.

Cigaretę jau buvau surūkęs. Ruošiausi eiti į kambarį, bet Skarlet mane sulaukė, ir negaliu pasakyti, jog man tai nepatiko.

– O kaip jūs sumąstote idėjų knygoms? – paklausė.

Akimirką pamaščiau ir atsakiau:

– Žmonės dažnai mano, kad romaną rašyti reikia pradėti nuo idėjos. Tačiau iš tiesų romaną pradėdi rašyti tuomet, kai nori rašyti. Noras, kuris užaina ir jūsų neapleidžia, noras, dėl kurio negali imtis

nieko kito. Tą nuolatinį troškimą rašyti aš vadinu rašytojų liga. Galite sumąstyti puikiausią intrigą romanui, tačiau jei nenorėsite rašyti, nieko neišeis.

– O kaip sukurti intrigą? – susidomėjo Skarlet.

– Labai geras klausimas, daktare Watsonai. Šią klaidą dažnai daro pradedantys rašytojai: jie mano, kad intrigą sudaro surinkti į krūvą faktai. Įsivaizduoji personažą, įkeli jį į tam tikrą situaciją ir taip toliau.

– Išties, – prisipažino Skarlet. – Beje, man buvo kilusi tokia mintis romanui: jauna moteris išteka ir vestuvių nakties vakarą nužudo savo vyrą viešbučio kambaryje. Tačiau taip ir nepavyko išvystyti šios minties.

– Nes jūs dėliojote faktus, kaip ką tik sakiau. O intriga turi būti sudaryta iš klausimų. Pats žodis jau yra nuoroda. Pradėkite kurti savo istoriją iš klausimų: *Kodėl nuotaka nužudo savo vyrą vestuvių nakties vakarą? Kas ta nuotaka? Kas jos vyras? Kokia jų poros istorija? Kodėl jie susituokė? Kur jie susituokė?*

Skarlet atsakė akimirksniu:

– Vyras nenusakomai turtingas, tačiau bjauriai šykštus. Ji norėjo princesės vestuvių, baltų gulbių ir fejerverkų, o galiausiai įvyko tik nedidukė šventė apgailėtinoje užėjoje. Apimta beprotiško įniršio ji nužudo savo vyrą. Jei teisme teisėja moteris, nuotakai pritaikys švelninančias aplinkybes, nes nėra nieko blogiau nei šykštus vyras.

Nusikvatojau.

– Matote, – pasakiau, – pakanka tik pateikti istoriją klausimų forma ir jums prieš akis galimybių begalybė. Atsakant į šiuos klausimus personažai, vietos ir veiksmai patys savaime ateis į galvą. Jūs pati šiek tiek jau apibūdinote vyro ir žmonos personažus. Net praplėtėte intrigą, nes prakalbote apie teismą. Ar pagrindinis įvykis bus žmogžudystė? O gal moters teismas? Ar moterį išteisis? Romano magija ta, kad paprastas faktas, nesvarbu, koks, pateiktas klausimų forma, atveria duris romanui.

– Nesvarbu, koks faktas? – pakartojo Skarlet kiek nepatikliai, tarsi mestų man iššūkį.

– Nesvarbu, koks. Paimkime konkretų pavyzdį: jei neklystu, jūs įsikūrusi 621 *bis* kambarielyje, ar ne?

– Tikrai, – patvirtino Skarlet.

– O aš esu 623 kambarielyje. Kambario prieš jūsiškį numeris yra 621. Perėjau visą aukštą ir patikrinau: 622 kambario nėra. Tai faktas. Kodėl viešbutyje „Palace de Verbier“ vietoje 622 kambario yra 621 *bis* kambarielys? Štai intriga. Ir romano pradžia.

Skarlet nusišypsojo iki ausų. Ji įsitraukė į žaidimą.

– Atsargiai, – perspėjo, – gali būti, kad atsakymas visiškai racionalus. Pavyzdžiui, kai kurie viešbučiai neturi 13 numerio dėl prietaisų klientų.

– Jei yra aiškus, racionalus paaiškinimas, – pasakiau, – tuomet intriga užgęsta ir romano nėra. Tuomet į sceną žengia rašytojas: kad romanas gimtų, rašytojas turi truputį pastumti racionalumo ribas, atsikratyti realybės ir, svarbiausia, sukurti problemą ten, kur jos nėra.

– O kaip jūs elgtumėtės dėl to viešbučio kambario? – paklausė Skarlet. Regis, ji ne visai suprato mano mintį.

– Romane rašytojas, norėdamas išsiaiškinti, nueitų paklausti viešbučio konsjeržo.

– Tai eime! – pasiūlė ji.

– Dabar?

– Žinoma, dabar!

– 621 *bis* kambarielys yra simbolinis, – paaiškino mums konsjeržas, pralinksminas tokio vėlyvo apsilankymo vien dėl to, kad užduotume šį klausimą. – Statant viešbutį per klaidą ant dvejų durų buvo pritvirtinta lentelė su 621 numeriu. Būtų pakakę vieną jų pakeisti lentele su numeriu 622 ir problema būtų buvusi išspręsta, tačiau tuometis viešbučio savininkas Edmonas Rozas, prityręs verslininkas, nusprendė, kad prie 621 pakaks užrašo BIS. Taip kambarielys tapo 621 *bis*. Klientai ilgą laiką smalsavo, dažnas norėdavo apsisistoti būtent šiame kambarielyje manydamas, kad jis kažin kuo ypatingas. Gudrybė ir dabar veikia, nes štai jūs vidury nakties klausiate manęs apie garsųjį kambarį.

Mums grįžus į septintą aukštą, Skarlet tarė:

– Taigi šis 621 *bis* kambarys viso labo klaida.

– Tik ne romanistui, – priminiau jai. – Nes tuomet nebus istorijos. Romane konsjeržas meluoja, norėdamas sukelti intrigą. Kodėl konsjeržas meluoja? Kokia šio paslaptingojo 621 *bis* kambario paslaptis? Ką viešbučio darbuotojai slepia? Taip galima sukurti idėją iš paprastos situacijos.

– O dabar? – paklausė Skarlet.

– O dabar, – nusijuokiau, – imkitės tirti. O aš einu miegoti.

Nė neįtariau, kad ką tik sugadinau savo atostogas.

Rytojaus rytą, devintą valandą, mane pažadino beldimas į duris. Nuėjęs atidaryti už durų radau Skarlet. Ji nustebo, kad aš užsimiegojęs.

– Rašytojau, jūs miegojote?

– Taip, man atostogos. Žinote, atostogos – tai toks poilsio metas, kai žmogus paliekamas ramybėje.

– Na ką gi, jūsų atostogos baigtos, – pareiškė ir įėjo į vidų nešina didžiule knyga. – Nes turiu atsakymą jūsų sukurtai intrigai: *Kodėl viešbutyje „Palace de Verbier“ vietoje 622 kambario yra 621 bis kambarys?* Nes buvo įvykdyta žmogžudystė! Pramanas pralenkia realybę!

– Ką? Iš kur sužinojote?

– Anksti ryte nuėjau į kavinę miestelio centre ir paklausinėjau gyventojų. Keli iš jų man papasakojo. Ar būtų galima kavos?

– Atleiskite?

– Kavos, *please!* Prie minibaro yra toks aparatas su kapsulėmis. Įdedate kapsulę į vidų, paspaudžiate mygtuką ir kava bėga į puodelį. Pamatysite, tikras stebuklas!

Skarlet mane išties žavėjo. Paklusau ir padariau du puodelius espresso.

– Tačiau tai nereiškia, kad yra ryšys tarp tos žmogžudystės ir to keisto 621 *bis* kambario, – pasakiau ir padaviau kavą.

– Luktelėkite, tuoj papasakosiu, ką aptikau, – atsakė Skarlet ir atvertė atsineštą knygą.

Įsitaisiau šalia jos.

– Ir kas tai? – paklausiau.

– Knyga apie viešbučio istoriją, – paaiškino Skarlet sklaidydama knygą. – Radau miestelio knygyne.

Ji stabtelėjo prie viešbučio architektūrinio plano nuotraukos ir bedė pirštu:

– Tai septintas aukštas, – tarė. – Pasisekė! Matote, čia koridorius, o čia apartamentų numeriai. Seka normali, pažiūrėkite! Ir 622 kambarys yra, tarp 621 ir 623.

Apstulbęs supratau, kad Skarlet teisi.

– Ką manote? – paklausiau, įsitikinęs, kad ji jau ką nors sumąstė.

– Kad žmogžudystė buvo įvykdyta 622 kambaryje ir kad viešbučio valdžia norėjo ištrinti jos pėdsakus.

– Tai tik hipotezė.

– Kurią mes patikrinsime. Turite automobilį?

– Turiu, o ką?

– Tuomet į kelią, rašytojau!

– Kaip tai *į kelią*? Kur norite važiuoti?

– Patikrinti „Nouvelliste“ archyvus, tai pagrindinis regiono dienraštis.

– Šiandien sekmadienis, – tarstelėjau.

– Paskambinau į redakciją. Jie dirba ir sekmadieniais.

Skarlet man patiko. Būtent dėl to važiauvau su ja į Sioną, kuriame buvo įsikūrusi dienraščio „Nouvelliste“ redakcija, – maždaug valanda kelio nuo mūsų viešbučio.

Priėmime mus pasitiko tarnautoja ir pranešė, kad patekti į archyvą galima tik turint abonementą.

– Teks pirkti abonementą, – kumštelėjo alkūne Skarlet.

– O kodėl aš? – bandžiau protestuoti.

– Nagi, rašytojau, nėra laiko smulkintis, prašau, nupirkite abonementą!

Sutikau ir išsitraukiau kredito kortelę, tad mums buvo suteikta teisė patekti į archyvus. Įsivaizdavau dulkėtą rūsį ir tūkstančius senų

laikraščių, tačiau patekome į nedidelę patalpą su keturiais kompiuteriais. Viskas buvo sukelta į skaitmeninę duomenų bazę, todėl paieška gerokai palengvėjo. Įsitaisiusi prie kompiuterio Skarlet suvedė kelis raktinius žodžius ir aptiko seriją straipsnių. Paspaudė ant pirmo ir pergalingai riktelėjo. Apie nusikaltimą buvo rašoma pirmame puslapyje. Matyti „Palace de Verbier“ nuotrauka, greta policijos automobiliai ir straipsnio pavadinimas:

ŽMOGŽUDYSTĖ VIEŠBUTYJE

Vakar, sekmadienį, gruodžio 16 d., viešbučio „Palace de Verbier“ 622 kambaryje rastas nužudytas vyras. Kūną aptiko viešbučio pusryčius atnešęs patarnautojas.